

ТРИ ЦЕНТИ в Злуч. Держ. Америка ПЯТЬ ЦЕНТИВ За кордоном

Тел. „Свобода“: BErgen 4-8807 4-0237 — Тел. У. Н. Союз: BErgen 4-1016

THREE CENTS in the U. S. of America FIVE CENTS Elsewhere

НЕЗМІНЕНІ ЗАСАДИ ПОЛІТИКИ УРАДУ ПО НОВОМУ РОЦІ

Вашингтон, 22 грудня. — Президент Труман відбуде двогодинну нараду зі своїм кабінетом для кінцевої підготовки свого послання, яке він проголосить конгресові негайно після його відкриття. Точних вістей про зміст послання не виявлено, тільки стало відомим, що послання буде складатися з трьох частин так, як і минулого року. Перша частина — це буде послання про Стан Нації, вилічене в конгресі 4 або 5 січня; в другій частині буде економічний звіт. Кажуть, що в ньому президент підкреслює здорові економічні підстави країни. Останньою частиною буде прелюдія до федерального бюджету. Генеральний почтмайстер Джейс М. Доналдсон, вийшовши з засідання кабінету заявив, що не буде ніяких несподіванок у президентській промові.

Потверджує спротив проти агресії.

Після засідання кабінету Труман зустрів кореспондентів на пресовій конференції і тут висловив деякі напрямки закордонної політики. Він повторив слова амбасадора до Югославії, Джорджа В. Аллена, що Америка протиставляє агресії проти кожної країни без огляду, де вона положена, отже й проти Югославії, яка саме тепер загрожена агресією. Коли його спитали, як треба розуміти загрозу агресії проти Формози, президент відповів, що це інша справа, бо Формоза не є суверенною державою тільки частиною вільного Китаю. Америка признає далі національний уряд Китаю.

АТОМОВІ СТІЛЬНА, КЕРОВАНІ РАДАРНОМ.

Вашингтон. — Військові науковці виявили, що в майбутній війні можна буде вживати радарових „шпигів“, насаджених у ворожій країні і що до них можна буде вислати стрільня, керовані з місця, де такі предмети будуть знаходитися. Рада Розвитку й Оборони Досвідів виявила, що нові стрільня будуть надаватися для атомової й іншого роду зброї. Вони можуть летіти до місця призначення без участі людини, тільки при допомозі радіованія. Це треба розуміти так, що радаровий промінь буде діяти від насадженого предмету і притягати до себе стрільню.

РАДИОЛОГІЧНИЙ ВІДДІЛ ПРИЛЮДНОГО ЗДОРОВ'Я.

Вашингтон. — Федеральна Агенція Безпеки оприлюднює, що вже створено Радіологічний Відділ Прилюдного Здорова при Службі Прилюдного Здорова. Це було потрібне тому, що швидко зросло запотребування радіосторів і машин, які діють для радіованія по шпиталях і досвідних лабораторіях. Новий відділ має вважати, щоб такі досвіди були заховані перед шкідливими наслідками для здоров'я. Влада виявляє, що це є складання плянів на випадок, коли вжиток атомової сили буде загальним.

ЗАКОНПРОЄКТ ДЛЯ ЦИВІЛЬНОЇ ОБОРОНИ СТЕЙТУ НЬО ЙОРК.

Нью Йорк. — Законопроект для цивільної оборони стейту буде пред'явлений легіслату негайно після його відкриття в

РОЗШИРЯЮТЬ ЗАБОРОНУ ПОСИЛОК ДО РОСІЇ

Вашингтон, 22 грудня. — Департамент торгівлі поробив нові старання, щоб не допустити технічних вістей до Росії, які вважаються важливими для безпеченства країни. Досі купецькі фірми самі мали вважати, що можна, а чого не можна вислати до Советів. Коли не

були певні, що вільно, а чого не вільно, мали запитувати уряд. Тепер департамент торгівлі видає наказ, що у „випадках випадках“ видасть самий заборону вивозу різних технічних вістей, які йшли разом з новими замовленнями. Коли департамент торгівлі видасть точну заборону вивозу, то тим самим звільняє фірму від відповідальності за зломання контракту. Департамент не згадує виразно, що це відноситься до замовлень, висланих в Росію й до її сателітів, однак саме означення заборони з огляду на безпеченство країни вказує, про які посилки мова. Це відноситься головним до заборони стратегічних матеріалів.

ЕСПАНСЬКИЙ ПОСОЛ ПРОХАЄ ДОПОМОГИ ДЛЯ ЙОГО КРАЇНИ

Вашингтон. — Маріано Еспартадо, посол еспанського диктатора Франка і генеральний директор Економічних Справ Еспанії, звернувся поновно до департаменту стейту за фінансовою допомогою. Він відбуде одногодинну конференцію з Вільямом Л. Торпом, економічним асистентом секретаря стейту. Йому сказав, що заки можна буде дати якусь допомогу, його країні, вона мусить перевести зміну режиму на демократичні засади. Теперішній режим, на думку департаменту, контролює багатство фінансові справи. Між іншими йдеться про завищені ціни, накладані на деякі товари, призначені Еспанією на експорт. Коли амбасадор вийшов з конференції, його запитали, чи він поручив справу позички для Еспанії, однак він не дав на це відповіді. Він тільки сказав загалом: „Кожна держава може потребувати позички. Злучені Держави можуть зробити в Еспанії все, як і в інших країнах“. Посол не виявив, чи він застосується до поради Торпа, щоб завести демократичний режим в Еспанії. Заки він приїхав сюди, його впевняли, що можна дістати позичку.

ОРДЕН ФРАНЦИСКАНІВ ПРИГОТОВЛЯЄТЬСЯ НА МІСЦІ ДО ПІДСОВЕТСЬКИХ КРАЇН

Стемфорд, у стейті Конетикат. — Серед горючих прихильників Стемфорда-Нью Кенаан заложено перед двома роками перший монастир ОО. Францисканів, які „дістали“ з Ватикану дозвіл прийняти Византійський обряд, вивчити язички східних народів і пригоститися до місій у країнах поза Залізною Заслоною. Піонерами в цьому русі є оо. Лінарда Келлі й Малахія Волл. У їхній монастир є вже молоді питомці, які навчилися чужим мовам. За цим рухом пильно слідять комуністи. Коли запитали о. Малахія, як він дістанеться до Советів з місією, він відповів: „Коли Бог продере Залізну Заслону, Францисканці будуть там“.

ЩЕ ПРИГАДКА ДЛЯ НОВОПРИБУЛИХ В СПРАВІ ЗГО- ЛОШЕНЬ

Екзекутива ЗУАДКомітету знову пригадує всім новим імігрантам, що приїхали до цієї країни на підставі закону Д.П. з 1948-го року, їх обов'язок підписати згошення до Комісії Переміщених Осіб у Вашингтоні. Речинець цього згошення, зазначення якого може мати прикри наслідки, кінчиться 31-го грудня ч. р., отже ще тільки один тиждень залишається до виповнення цієї важливої законної формальності. Згошенням треба на окремих формулярах, що їх ДП Комісія вислала усім новоприбулим на відомій їй адресі. Хто такого формуляра не одержав, може дістати його в кожному іміграційному уряді, або в ЗУАДКомітеті чи інших допоміжних агенціях. При цій нагоді ЗУАДКомітет звертає увагу новоприбулих, що за ці формуляри не побирається жадної оплати, як це — згідно з повідомленням з деяких місцевостей, головню з Нью Йорку — почали практикувати поодинокі особи чи організації, які рекламуються, що вони „домагаються“ новоприбулим. На формулярах є теж точні висловлення як їх виповнювати і коли та куди вислати. Подіється тільки їх і приміщення, одержане з Вашингтону реєстраційне число, вік, дату приїзду до ЗДА, місце замешкання, характер і місце праці, або завдання, що не працює або безробітний, та відповідь так або ні на запит чи за працю одержує належну платню. На іншому місці в окремому квадратіку зазначається котре це згошення з черги та підписується вірність поданих інформацій. При есентуальних труднощах чи непевності у виповненні формуляра вам допоможе кожний зустрічний чоловік чи іміграційний уряд без будь-якої заплати.

НЕ ВИПУСКАЮТЬ П-НІ БЕ-НЕШ ЗАКОРОН НА ЛІКУВАННЯ.

Париж, 23 грудня. — З поінформованих джерел тут повідомлено, що комуністичний уряд Чехословаччини відмовив дружині покійного президента Бенеша візи на виїзд до Швейцарії на операцію ока. Причин відмови не подається, але їх не важко здогадатися.

УКРАЇНЦІ НЬОАРКУ СКЛАДАЮТЬ СЯГОТЧІ ПОБАЖАННЯ МЕЙОРОВІ МІСТА

Ньюарк. — Щоденник Івінгс Нью з 22 грудня містить у великих розмірах картину українських ділант в народних очах, які склали посадинові міста, п. Віллені, святочні побажання. Світлина знята на сходах міського будинку, а на ній видно теж посадинові. Дівчата: Ярослава Дзера, Анна Боднар і Оксана Савойка, з організації „Самопоміч“, вручили посадинові альбом в гуцульським стилі. Гурт дівчат представив посадинові адв. Іван Романишин, а святочні побажання склав голова від Самопоміч Михайло Цяпка. Хор під проводом Мих. Добоса відспівав при цій нагоді українські колядки і святочне „Многая Літа“.

НОВА АМЕРИКАНСЬКА КОНЦЕСІЯ ДЛЯ БРИТАНІЇ В СПРАВІ ВИВОЗУ ЗБРОЇ

Лондон, 23 грудня. З поінформованих джерел тут повідомлено, що уряд Злучених Держав признав Британії нову концесію, погоджуючись на вивіз британської зброї та військового устаткування поза країни Атлантичного Пакту і в тому самому часі продовжувати постачання американської зброї для Британії, в рамках передбаченої Атлантичним Пактом зброєвої допомоги для спільної оборони. Це важлива уступка для Британії, що має свої посілості та всілякі військові зобов'язання в різних частинах світу поза територіями, охопленими Атлантичним пактом. Цей пакт не передбачає подробиць американської зброєвої допомоги і їх встановлюється в індивідуальних договорах між ЗДА та іншими партнерами пакту. В переговорах з Британією американські представники ставили цілий ряд передумов, між іншим теж деякі запевнення військових баз на випадок війни і т.п., що наtrapляло на „принципові“ застереження з британського боку. Остання американська концесія, яку прийняв в Британії з помітною вдячністю, заповідає можливість недалекого успішного завершення переговорів.

ІТАЛІЙСЬКИЙ УРЯД ЗАБОРОНИВ КОМУНІСТИЧНУ ДЕМОНСТРАЦІЮ

Рим, 23 грудня. — Італійське міністерство закордонних справ доручило дирекції місцевої поліції заборонити комуністичну демонстрацію, заповіджену на завтра на той сам час і недалеко того місця, де Папа Пій XII, вчорішнього має проголосити 1950-тий рік святим. Міністерство і поліція видали відповідне розпорядження, мотивуючи його причинами публичного порядку, бо комуністична демонстрація мала виразно провокативні цілі. Комуністична демонстрація сільсько-господарських робітників була скликана на площі Колізеуму на той сам час, як Папа Пій відкривав Святу Двері під портиком базиліки св. Петра, символізуючи цим відкриття Святого Року. Загальна публічна опінія в Римі прийняла заборону комуністичної демонстрації з помітним вдовільням, хоча вважається, що населення само було б ізольовало комуністичне збіговисько та не допустило до профанації вчорішньої, до яких прив'язує велику вагу весь католицький світ.

БІДО ДОМАГАЄТЬСЯ ЗАВІДОВ'Я ВІД АСАМБЛЕЇ

Париж, 23 грудня. — Французький прем'єр Жорж Бідо перервав вчора нараду Національної Асамблеї в спірній справі бюджету на 1950-тий рік та домагався від парламенту заяви довіри для його уряду, згідно з постановами конституції. Парламент рішив перервати голосування в цій справі сьогодні і від вислідів цього голосування залежатиме далша доля уряду. Прем'єр Бідо домагався цього голосування у зв'язку з дотеперішнім перебігом наради Асамблеї в справі бюджету, під час яких парламентарний фінансовий комітет не тільки відкинув майже в цілості пропозиції уряду, але й рекомендував постанови, що їх відкинув уряд.

ЮГОСЛАВІЯ ЗАПОВІДАЄ „АКЦІЮ“ В СПРАВІ МАДЯРСЬКОГО ВІДМОВИ СПЛАТИ ДОВГТІВ.

Београд, 23 грудня. — Керівник югославського Інформаційного Бюро повідомив, що уряд Югославії готовий розпочати „відповідну акцію“ проти становища уряду Мадярщини, який відмовляється заплатити Югославії 70,000,000 доларів воєнного відшкодування, як це передбачено мирним договором. Мадярьський уряд мав прийняти всі доставки до Югославії з того титулу негайно після вибуху югославсько-совєтського конфлікту та, правдоподібно, з доручення Москви.

У ВІВТОРОК БУДЕ ПРОГОЛОШЕНА СУВЕРЕННІСТЬ ІНДОНЕЗІЇ.

Гаага, Голандія, 23 грудня. — Сьогодні тут офіційно повідомлено, що в найближчий вівторок голандська королева Юліана формально проголосила суверенність Злучених Держав Індонезії, що безпосередньо увійде в силу. Цей акт буде довершений в окремій церемонії, яку відкриють прем'єри Голандії і Індонезії підписанням відповідного протоколу, потверджуючи, що їх країни приймають перевірку голандської конституції та ухвалену недавно конституцію Індонезійської республіки.

НАДІІ МекКЛОЯ НА НОРМАЛІЗАЦІЮ СТОСУНКІВ В НІМЕЧЧИНІ.

Франкфурт, 23 грудня. — Американський високі комісар в Німеччині, Джон Дж. МекКлой, висловив вчора свої надії на поступове припинення в Німеччині відродження нацизму і милітаризму та на остаточну стабілізацію положення в тій країні. До такого висновку МекКлой прийшов на підставі спостережень збільшувального почуття відповідальності серед населення західнонімецької федеративної республіки та „ліберальних тенденцій“, які — по його думці — неодмінно спричиняться до встановлення та закріплення в Німеччині „ліберальної і демократичної держави“. МекКлой не з'ясував цих „ліберальних тенденцій“ точніше.

АМЕРИКА ЗАПЕРЕЧУЄ СОВЄТСЬКІ ОБВИНУВАЧЕННЯ ЩОДО НЕО-НАЦИЗМУ В АВСТРІЇ.

Відень, 23 грудня. — Американський представник в Контрольній Раді Союзів в Австрії відкинув вчора совєтські обвинувачення про відродження „нео-нацизму“ в Австрії, заперечуючи головним безглузді совєтські твердження про припинення для „нацистів і воєнних злочинців“ в американській зоні. В совєтських обвинуваченнях добається тільки далішні совєтські викрутки від остаточного підписання мирного договору.

ЯПОНІЯ НЕ ПРИЗНАЄ ДОГОВОРУ В ЯЛТІ.

Токіо, 23 грудня. — Японський уряд поінформував свій парламент, що він не визнає договору в Ялті, вважаючи його тільки договором між альянтами, що не обов'язує Японію. Тим самим Японія відкидає свої правні претенсії до суверенності над Курильськими островами, південним Сахаліном та рядом інших територій. Уряд виявив теж свою готовість прийняти консервативну інтерпретацію нової конституції, яка „навіки“ зримається збройних сил.

ЯПОНЦІ НАМАРНО ОЧІКУЮТЬ ВІСТОК ВІД РІДНИХ ЗІ СОВЄТСЬКОГО ПОЛОНУ.

Токіо, 23 грудня. — Тоді як в Москві з церковними блазнями обходили 70-ті уродини Сталіна, совєтську амбасаду в столиці Японії облягали сотні японців, домагаючись вістки від своїх рідних, що попали в совєтський полон. Після кількох годин облоги їх відігнала від воріт амбасди сторожа. Згідно з достовірними твердженнями, в совєтському полоні загинуло майже 400,000 японців.

ГРЕЦІЯ ЗАПЕРЕЧУЄ ЗАКІДИ ПРО ПОРУШЕННЯ КОРДОНІВ.

Лейк Соксес, 23 грудня. — Постійний представник Греції в Об'єднаних Націях заперечує сьогодні югославське і болгарське зажадання про порушення кордонів з цими країнами грецькою авіацією.

СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Поодинокі члени три центи.		Three cents a copy.	
На рік	\$7.00	One year	\$7.00
На пів року	\$3.50	Six months	\$3.75
На три місяці	\$2.00	Three months	\$2.00
В Джерсі Сіті і закордоном:			
Foreign and Jersey City Rates:			
На рік	\$10.00	One year	\$10.00
На пів року	\$5.25	Six months	\$5.25
На три місяці	\$2.75	Three months	\$2.75
Monday's Issue (the Ukrainian Weekly, English language supplement):			
One year	\$2.50	in six	\$2.50
Six months	\$1.50	in six	\$1.50

Кожна зміна адреси коштує 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає

Адреса: "СВОБОДА", Р. О. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

З БОГОМ ПРОТИ ДЕСПОТИЗМУ

В цілій країні відчувається уже від кількох днів різдвяний настрій. Виглядає, що пристосовувався до нього теж і президент держави, коли йому прийшлося говорити минулої середи на Арлінгтонському Національному Цвинтарі. Але й місце, де спочивають американські герої, що віддали в життя за американські ідеали те, що мали майдорожжя, теж надавалося якнайкраще до цього, щоб говорити за волю і братолюбність та згадувати Того, що приніс мир людям доброї волі.

Коротке послання президента Трумана, виголошене в Арлінгтоні, було посланням представника віруючої в Бога нації. Президент виразно підкреслює, що американці вірять, що Господь створив людину на Свою подобу та що так створена людина спосібна сама собою правити. Як довго, казав президент, американська влада буде так розуміти гідність людини й її спорідненість з Богом, так довго вдержиться свобода. Що більше, коли б сьогодні всюди на землі було таке відношення влади до Бога і людини, не було б у світі неспокою, голоду і кровопролиття, казав президент.

Ті, що обговорюють це послання Трумана, не сумніваються, що воно звернене з одного боку до людей доброї волі, а з другого до деспотів у Москві, хоч про них і Росію виразно не згадується. Бо ж президент Труман виразно зазначає, що с одна річ, з якою американський нарід ніколи не погодиться і якої ніколи не прийме, а нею є "тоталітарне невілліцтво". І є ще одна річ, яку американський нарід завжди оборонятиме, а це "свобода, справжня демократія, справедливості і права людини, так, як вони охоплені принципами і постановами Чартеру Об'єднаних Держав".

Президент же заявив, як це прикро американському народові, що його братолюбні покликки не доводять до людей, що живуть у постійному страху перед концентраційними таборами. Як довго ті люди житимуть в неволі, казав він далі, вони не зможуть у тій темноті побачити американську приязну руку.

Ще одно, теж дуже важливе. Хоч як високо цінимо ми і приязнь, казав президент, але свободу цінимо ще вище.

Це була митрова промова, бо ж виголошена на місці спочинку тих, що віддали життя за мир, що в обороні демократичних ідеалів свої груди наставляли. Проте і на тому місці треба було президентові заговорити за збросання і оборону перед тими, що Бога не визнають, гідність людини зневажають та готуються до нападу.

Промова ця була на часі. Вона повна віри в Божу силу, в братолюбність і в силу вільної людини. Головна річ, як виходило б з слів президента, щоб помогти вдержати цю віру ще й в тих країнах, де люди мучаться під деспотичними режимами, бо вона є багаторазовіша, ніж найсильніше воєнне збросання.

Як бачимо, це не політична промова. На політичні теми заговорить президент зараз по Новім Річч, як тільки зійдеться новий Конгрес. Але це промова, яка добре й вірно віддас ідеали і сентимент американського народу. Так й треба її розуміти.

150-річчя столиці свободи

Столиця Злучених Держав, місто Вашингтон, святкувати 150-річчя свого існування в 1950 році. Усі рішальні чинники погоджуються в тому, що це повинна бути найбільша маніфестація, на яку тільки нація може спромогтись. Конгрес уже дав згоду на таке величаве святкування, призначуючи \$3,000,000 на покриття коштів.

Президент Труман, згадуючи про виставу, придуману в столиці на ювілейний рік, сказав: "В обдумуванні назви для цього важливого святкування, я не можу знайти відповідного слова для нього, як "Вистава Свободи". Тому я визнаю всіх американців змагати своїми силами до цього, щоб це свято стало символом американської віри в демократичні засади, на яких оця нація була заснована".

Минулого тижня секретар внутрішніх справ, Оскар Чампан, викопав першу лопату землі під будову Національного Памяткового Амфітеатру, якого будуть вживати під час різних святкових імпрез в ювілейному році.

Емблемою при святкових церемоніях стане Статуя Свободи, яка прикрашає конулу Капітолію, осідку Конгресу. Її це жіноча постать, вилита з бронзи, звернена обличчям до сходу. Тому, що амфітеатер, як осередок імпрез, буде побудований на схід від Капітолію, статуя буде представляти опікунок духа таких імпрез.

Архітекти й інженери вже придумали величаві плани як для самих будов довкруги амфітеатру так і для загальної

розбудови ґрунтів цієї частини міста. Там будуть побудовані будинки для виставки промислу й досягнень у ділянці праці. Ці будівлі будуть так побудовані, щоб творили всі разом букву "U. S. A."

Буде теж зразковий майдан для розваг й діточих забав у стилі Дзвона Свободи. Федеральний Дім і Доми Стейтів дадуть приміщення для документів і памяток конгресу й усіх стейтів Американської Унії. Вони будуть побудовані у стилі акордів. На кінці довгої есені, пракаршеної деревами, буде поставлений Міжнародний Дім в відповідно зміненим стилі латинської букви "V" на пригадку "Victory" (перемоги). Частина будинку досягне ріки Анакошії. У міжнародному Домі будуть поміщені зразки культури й економічного розвитку інших націй світу.

Американською спеціальністю буде Дім Волі (Freedom House) для приміщення й вистави деяких найцінніших історичних памяток Америки.

Святкування 150-річчя оснування Вашингтону почнеться в наступному квітні і триватиме до 22 листопада 1950 р. На цей день припадає річниця першого зібрання Конгресу в новому федеральному місті — місті Вашингтона. Тому, що час святкування короткий, майже кожний день буде присвячений якійсь новій імпрезі.

Річ ясна, що теж і американські українці повинні завчасу підготуватися і про свою участь у виставці, як теж в інших імпрезах, отриманих з святкуванням 150-річчя Столиці Свободи.

Микола Чубатий.

Братство Прихильників Української Науки

Немає сумніву, що найважливішим органом живої істоти є її мозок, що думає за організм і чарує ним при допомозі нервної системи.

В національному організмі мозком нації є його наука. Вчені люди, дослідники життя нації, це ті, що думають за націю, за її теперішність, за збереження її життя і розвою. Від своїх вчених, від світу національної науки нація дістає провід, дістає остероги та вказівки, що їй треба робити, чого оминати, що її загрожує, а куди її шлях до повного життя та розвою.

Посідає якийсь нарід свою національну науку, так це доказ, що він вийшов вже зі

стану примітивного, зі стану етнічної маси, а став вже суспільним організмом, нацією. Немає нарід своєї науки, або її затратив, так це ознака, що нарід це не є нацією, себто це не є зорганізованим громадянством або вже перестав нею бути.

Сто літ тому, як зачалось національне відродження українського народу, почалась теж і його наука. В тім самім році, в якому оснувалось в Галичині так зване "Руську Рад", відбувався теж зїзд "Руських Вчених" та заснувалось перше українське наукове товариство "Руська Матиця". По оснуванні Кирило-Методіївського Братства, на Сх. Укра-

їні, по пламеннім маніфесті Тараса Шевченка до українського народу "Вставайте, кайдани порвіть", негідно теж на Східній Україні розгортається науковий досвід над українським народом. В однім та другім випадку на Східній та на Західній Україні відродження нації тісно пов'язане з розвитком української науки.

Тому не диво, що прямиим наступством Кобзаревих піснеланців, що будило український нарід до життя, було оснування справдішнього вже наукового українського товариства, славного Наукового Товариства ім. Шевченка, оснуваного 1873 року. Пламенні слова Шевченкового серця це наукове товариство його імені перекувало в горні розуму на тверді, науково доказані засади українського національного життя, й його завдань на століття.

Національна наука у всіх народів є найціннішою його вартістю, тому свою науку всі народи оточують спеціальною опікою, а бути опікою науку, все, у всіх народів та по всі часи, було найчеснішою роллю. А такої опіки наука кожного народу кожному потребує, бо мозок нації, як мозок живої істоти, мусить бути не тільки підтримуваний соками цілого організму, але ще й бережений твердими кістками людини перед його порушеннями. Наука кожного народу це його святая святых; ця його вартість є понад партії та понад соціальні погляди.

Не мали ми міліонерів, як їх мають американці, що сотні тисяч доларів віддали б до розпорядимості своїй науці. Не було в нас Рокефелерів, Карнегіх, Гугенгаймів та інших, які українську науку забезпечили б біліоновими фундаціями, бо ми матеріально нація незможна. А все таки мали й ми свої добродіїв науки, що жертвували сотні тисяч доларів українській науці, до рук Наукового Товариства ім. Шевченка.

Завдяки тим українським добродіям Наукове Товариство ім. Шевченка стало в Україні найбагатшою науковою установою, яка матеріальні жертви українців сторицею звернула нації в постаті духовних надбань, соток томів наукових праць, що стали легітимацією українського народу перед світом як зрілої нації.

Нині ці маєтки, власність українського народу, загарбані правдою, більшовиками, але ніякі гроші зложені на проценти не дали відсотків незчислим ніякою ворожою силою, як саме гроші вложені в Наукове Товариство ім. Шевченка.

Та все таки для історії та для доброго прикладу американських українців слід прига-

За і проти визнання Франка

Від деякого часу американська публічна опінія живо інтресується проблемою нормальних дипломатичних стосунків з урядом ген. Франка в Іспанії. Проблема сама по собі не є нова і навряд чи ще є який аргумент за або проти, якого досі не видвигнуто б і не обговорено б. На цю тему забирали вже теж голос високих представників американських законодавчих установ і американського уряду, з державним секретарем Діном Ачесоном включно.

Американська думка під цим оглядом поділена, щодо осіб і аргументів. Частина американського загалу вважає, що Злучені Держави повинні визнати уряд ген. Франка і відновити з Іспанією нормальні дипломатичні і торговельні стосунки. Прихильники цієї концепції вважають, що цього вимагає інтерес Америки та не добувають нічого злого в тому, як

дати, що вже 53 роки тому професор. петербурзької медичної академії П. Пелехин жертвував на НТШ першу більшу суму, біля 20 тисяч доларів, за які Товариство набуло свій перший дім у Львові при вул. Чарнецького 26, де примістило свої бібліотеку та друкарню.

Добрий приклад Пелехина скоро найшов наслідувача в особі Василя Семиренка, залізничного інженера з Східної України, який жертвував куди більшу суму, бо 50 тисяч доларів для НТШ; за цю суму закупило Товариство величезну наріжню каміньницю при вул. Чарнецького 24, що мала приміщення для величезної вартості бібліотеки НТШ та його двох музеїв: культурно-історичного та природничого.

Відомий наддніпрянський діяч та український патріот Євген Чикаленко дав від себе до рук НТШ 16 тисяч дол., які знов призначено на збудування так званого "Академічного Дому", де мала жити університетська молодь, що приспособлялася в цій українській середовищі на переміщення наукового досвіду старших вчених, згуртованих в НТШ. Крім більших жертв мало не кожен визначний українець з усіх частин України вважав собі честю створити науковий стипендіний фонд та віддати його в руки НТШ. Так при НТШ повстали стипендійні фонди ім. М. Грушевського, Кониського, Данила Мордовця та найбільший фонд адвоката Дра Т. Дембицького, що записав був для НТШ своє село Бєселу, в снітинській повіті.

(Докінчення на стор. 3-тій)

Одні і другі аргументи, за і проти відновлення повних дипломатичних стосунків між Вашингтоном і Мадридом, мають багато переконливої правди, підігравачи саму проблему під категорію: "так але і так недобре". Навколо обох концепцій тепер організується публічна опінія. В користь стосунків з Іспанією в останньому вже висловився й такий авторитет в міжнародних справах, як сенатор Ванденберг. Тому, що своєрідне поставлення Іспанії дозволить участі в міжнародному житті відбулося головним під пресією Советів, відношення західних країн до Іспанії служать до деякої міри показником їх відношення до Советів. Бо як йдеться про саму Іспанію, то Захід має більше ніж певність, що на випадок війни її місце буде проти Сходу. Цю певність і диктується західне відношення до Іспанії, що може бути оправдане саме по собі, але яке виглядає щонайменше дивно в порівнянні з західними коровами з німцями, з Тітом і зі самими більшовиками.

ЧЕТВЕРТИЙ КОНГРЕС АМЕРИКАНСЬКИХ УКРАЇНЦІВ

16)

ПРОФ. МИКОЛА ЧУБАТИЙ: В ОБОРОНІ УКРАЇНСЬКОЇ ЦЕРКВИ І КУЛЬТУРИ

(Продовження)

Зріст української національної культури невідхильно потягав теж зріст українських політичних аспірацій, що проявився в домаганнях віддати в руки українців не тільки владу в Комуністичній Партії України, але також в адміністрації України та в її господарстві. Для Москви лишався тільки один шлях боротьби, бо перших десять років комуністичної влади над Україною були великим поступом українського народу в напрямі стати повною державною нацією.

Москва рішилася на боротьбу і розпочала її 1930 року. Був це в першу чергу великий генеральний наступ на українську культуру, як на другий фундаментальний філар, на яким спирається окрема українська духовність. Атака пішла на українських вчених, Всеукраїнську Академію Наук, на українських письменників, на українських мистців, з рівночасним наступом на УПАЦеркву.

Нагоду до того наступу дав процес Спілки Визволення України (1930) установи таємної, що однаке не думала відриятися України зі зв'язку з Советським Союзом, як радше тільки дбати, щоб писані постанови того ж Союзу зробити для України дійсними, а не паперовими постановами.

За одним замом Москва розбила Всеукраїнську Академію Наук та з її кузні української національної культури зробила осередок московської комуністичної пропаганди в Україні. Десятки високої класи українських вчених більшовики звільнювали, висилаючи їх на заслання в табори примусової праці або й таки розстрілювали.

Пішов напад на чистоту української мови. Московські при-

служники, посаджені на посадах академіків, зокрема в ділянці українознавчих наук, стали тепер наверхати українську мову на дорогу зближення з московською. Нові видання академічних словників, а було тих видань досі три, щораз то більше засмічують українську чисту мову російськими словами, засипуючи штучно ріжницю поміж мовами російською та українською.

Кремль розпочав також безпощадну боротьбу з українською історичною наукою, репрезентованою Михайлом Грушевським та його історичною школою. На місце розв'язаного історичного відділу Всеукраїнської Академії Наук та на місце звільдованих його співробітників з академіком М. Грушевським включно, прийшли каззонні історики малороси, що стали нагинати українську історію до влодобу Москви. Найкращих українських патріотів прислужники московського панування над Україною стали таврувати як зрадників й то не як зрадників Москви, але як зрадників українського народу. Історична наука в рамках просяної Академії Наук стала на службу російського панування над Україною.

Москва стала переслідувати все шире українське в українській музиці та її уподобувати до московської. Місце української бандури стала щораз частіше займати московська балабайка. Московські музиканти мотиви стали щораз частіше являтися в українській музиці, виключаючи правдиву кафононію в улах українця.

Те саме появилось в українському образотворчому мистецтві. Так званий соціалістичний реалізм в малярстві прогнав з полотен малярів України всяку духовність взагалі а з нею українську малярську удохловену традицію.

Основний удар вимірили російські більшовики в український театр, що від проведом жертвених мистців, піонерів сцени, досягав вершків своєї мистецької творчості. Відомі театральні мистці як Лев Курбас, Й. Гірняк та другі пішли на заслання. В душі українських мас стали через духово обмозковану сцену впопсовувати московського духа.

Тринадцять років стали роками погрому української інтелігенції, від високих інтелектуалів, вчених, письменників до мавого винищення українських вчителів, партійних секретарів та інших. Часи лютого терору, так званої Ежовщини, 1937 року пожерли десятки тисяч українських інтелігентів, що ще встигли були пережити хвилі попередніх переслідувань.

В результаті Москва прибила все духове життя України. Залиці той український інтелектуал, що мав лоза схилитися та співати похвали на честь насильницької Москви, величати Кремль та "яне сонічко" Сталіна. Всяке культурне життя в Україні з характером національно українським зовсім припинилось. Всякі спроби пробудити його вже в часі другої світової війни та безпосередньо після неї були безпощадно ліквідовані як залишки "українського буржуазного націоналізму".

Нині Москва бореться зі залишками всяких українських національних традицій, які для неї в Україні все, противно як на Московщині, являються останками буржуазного націоналізму. Немає сумніву, що колосине життя, переміна людини в робучу машину, сильно сприяє винищенню всяких традиційних звичаїв в побутовому житті українського народу.

Яка є кінцева ціль боротьби Москви з українським релігійно-церковним життям та з українською культурою? Ціллю Москви є виховати тих українців, що їх фізично Москва не має змоги з різних причин винищити, на людей, позбавлених української національної духовності, тип двомовний, що ще говорить мовою українсько-російською, матеріал пригожий на члена советського народу. Іншими словами, Москва йде про виховання людини без моральних засад, людини національно байдужої, людської машини, сліпо послухної Кремлю. Для того Москві треба вбити всяку національну українську окремішність та покінчити з окремим власним способом життя українців.

Наше Становище

Фізичне насильство над українським народом та насильство над українським духом прямує виразно до винищення української раси як окремої національної одиниці, та виразно підходить під дефініцію міжнародного кримінального вчинку, що зветься народобивством. Тому майбутній Український Конгресовий Комітет, призвавши відповідні матеріали, повинен та має повну підставу звернутися до Об'єднаних Націй, щоб перевести дохідження над тою міжнародно злочинною діяльністю московської кліки на Кремлі і супроти України.

А ми, зібрані на оцім Четвертій Конгресі Американських Українців в городі Вашингтоні, в столиці свободного амери-

(Продовження на стор. 4-тій)

П'ятдесят п'ять років на державній праці

Службова кар'єра д-ра Генрі Бернарда Газарда, який недавно відійшов на відпочинок як помічник коміснера по справах іміграційних і натуралізаційних, пробувши на державній праці п'ятдесят п'ять років, є цікавою не тільки сама по собі, але також і з історичного боку. Воно відзеркалює те, що ця країна зробила для тих людей, які прибули до цих берегів з інших країн світу.

Більшість діячів в іміграційній та натуралізаційній бюри працює, так би мовити, за сцену і широке громадянство їх мало знає. В загальному це відноситься і до д-ра Газарда. Проте є багато тисяч порівнюючи нових горожан, які добре пам'ятають д-ра Газарда як людину, що надала їм американське громадянство в часі, коли вони служили цій країні на бойових фронтах, чи на далеких, воєнних постах по цілому світі. Сталося це тому, що д-р Газард служив за Другої Світової Війни спеціальним представником іміграційного бюро за кордонами Злучених Держав. В цій ролі він надіслав американським горожанством 6,574 членів американських збройних сил. Цей великий обов'язок відбувався на американських кораблях в чужих морях, на гарячих тропічних островах, в душинах, жарних джунглях, в шпиталях, берегах. Для того д-р Газард мав відбутися подорож на яких 100,000 миль, що забрало біля двох років часу. За цю патріотичну службу його нагороджено Медаллю Свободи — цивільна нагорода, що відповідала воєнній Медалі Бронзової Зірки.

Д-р Газард народився року 1880, у Вашингтоні, Д.К. Своєю 55-літню державну службу почав, коли йому було щойно тридцять років. Шукаючи заробітку, він дістав працю на пошті у Вашингтоні — розносити листи спеціального доручення. Далі працював як поштовий Пенсійного Бюро, де дослужився до становища спеціального інспектора в пенсійних справах, що виникли ще по Громадянській Війні та Еспансько-Американській. В 1908 році вступив до Натуралізаційного Бюро, що тоді було при департаменті торгів і праці.

Хоч федеральні та стейтові суди в Злучених Державах дістали право натуралізувати чужинців ще в 1790 році, проте тільки в році 1906 Конгрес встановив Натуралізаційне Бюро для догляду над тою справою. Тому коли д-р Газард вступив до нього, це було порівнюючи нове державне бюро. На тій праці залишався сорок років. (В 1933

році Натуралізаційне Бюро та Іміграційне Бюро були об'єднані в одне).

Після служби як державний натуралізаційний інспектор на Тихо-океанському побережжі та у Філадельфії, д-р Газард перейшов до центрального Натуралізаційного Бюро у Вашингтоні в кінці 1918 року. Там він керував освітньою програмою для нових громадян тридцять років без перерви. В тій праці мав підтримку стейтсменів та місцевих шкільних урядів по цілій країні.

Фахівець в справах горожанства, д-р Газард був одним з провідних дорадників в комітеті, створеному президентом Рузвельтом для розгляду існуючих законів про горожанство та наміщення потрібних змін. Наслідком праці того комітету був сучасний закон про горожанство з 1940 року.

За сорок років своєї праці в Іміграційній та Натуралізаційній бюри д-р Газард бачив багато змін, як в самих іміграційних законах, так і у відношенні до нових імігрантів, що прибували до американських берегів. За той час, наплив імігрантів — найбільший відбувся в роках 1910-1921 — зменшено Конгресом до малої частини заведенням квоти для чужих країн. Еліс Айленд, що був колись загальним центром, через який проходили всі чужинці, що прибували до Злучених Держав, тридцять років тому став центром виключно для тих, кого затримували, або кого мали депортувати. Байдуність багатьох громадянських організацій до справ новоприбуваючих імігрантів поволі почала зникати. Чимало з тих організацій почали творити спеціальні відділи, що мали своїм завданням поглядати новоприбулим пристосуватися до життя в новій країні. Змінилося відношення і самого уряду, який став дивитися на імігранта, легально допущеного до цієї країни, як на будучого свого громадянина.

До цих змін спричинилися особи, які подібно до д-ра Газарда, цікавляться не тільки буквами закону, але і його духом. Зацікавлення д-ра Газарда духом закону яскраво виявилось в часі його натуралізаційної праці, що відбувалася в небезпечних, воєнних умовах. Він вважає цей період своєї праці найбільш визначним за свою довгу державну працю — фактично за ціле своє життя.

Загальна Рада.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ, БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ, А ПРОСВІТА — ЦЕ СИЛА

ЗАКЛИК ДО ВОЛИНЯКІВ

Ініціативний Гурток Волиняків міста Винниги, просить своїх земляків та всіх очевидців, що побували на Волині в 1917 до 1949 рр. і бачили, чи знають дійсні факти московської, польської і німецької окупації, надіслати на нього подану адресу в тій справі матеріяли.

Просимо всіх Волинячок і Волиняків і жителів на Волині, подавати матеріяли з таких округ: Бердичів, Володимир-Волинський, Грохнів, Дубно, Житомир, Здолбунів, Ковель, Коростень, Кременець, Костопіль, Луцьк, Любомль, Овруч, Проскурів, Рівне, Сарни, Старокостянтинів, Шепетівка та всіх інших тут не згаданих округ, а історично приналежних до Волині.

Збирання матеріялів не обмежується часом. Можна починати від давних переказів, споминок, історичних фактів, побуту, звичаїв, обичаїв, типових випадків із щоденного життя і т.п. В основному розходяться про матеріяли, а саме:

1. Підмосковська Волинь: Часи Визвольних Змагань 1917-1920 рр. Прихід окупаційних військ: московських і польських. Доба „воєнного комунізму“, НЕП, українізація, колективізація, штучний голод у 1933 р., арешти, засуди, розстріли депортації і т.п., аж до 1941. Прихід німців у 1941 р., поліційний терор, арешти, розстріли, вивіз людей на примусові роботи до Німеччини, конфіскація майна, палення сіл, боротьба з німцями, повстанський рух — УПА, аж до 1943 р., а від тоді, аж до сьогодні, боротьба з москалями.

2. Підпольська Волинь: Прихід поляків у 1920 р., боротьба з ними, наслідки окупації, нищення культурних українських установ, замикавання шкіл і церков, „спулище“, „рендіфікація“, арешти, „Картуська Береза“ і т.п. Прихід „червоної армії“ в 1939 р., арешти, засуди, розстріли, депортації, колективізація і т.п. Прихід німців у 1941 р. та їх поведіння, як намічено вище. Початки і боротьба Української Повстанської Армії — УПА, аж по сьогоднішній день. Прихід москвинів у 1943 р. та їх нищівні методи супроти населення і т.п.

Просимо всіх не пожалувати труду і праці та бодай кількома словами прислужитися тій важливій справі. Повідомте своїх друзів і знайомих, щоб взяли участь у збиранні матеріялів. Пишіть, як виєте і знаєте, головне, щоб це відповідало правді. Подавайте описи подій, вірші, пісні, жарти, приказки і все, що має будьякий зміст і зв'язок із окупантами Волині. Присилайте листи від ваших кривих, приятелів і знайомих, або від

писи з листів, як також, різного роду світлинні (фото). Щоб не пошкодити позитивним у краю, просимо при кожному імені; події світлинні і т.п. зазначити „довіроче“, тоді при опрацюванні матеріялів, застережені місця, заступитися ініціалами, або іншими знаками.

Як можливим буде виявити імена людей даної події, тоді просимо придержуватися таких напрямків: імя та прізвище, вік, майтєвий стан, професія, місцевість, район і округ, дата події, причина арешту, засуду, розстрілу, депортації та поведінка властей при тих подіях. Особливо просимо виявити ролю місцевих комуністів та їх політичну кар'єру.

Надісланий матеріял, буде опрацьований після вище наведених округ під наголовком: „Волинь у боротьбі за волю“ і буде виданий окремою книжкою, а вразі недостатньої збірки матеріялів, буде друкований в українській вільній пресі.

Метою цієї праці буде, подати нашим землякам, перебуваючим довгий час на чужині, правдивий образ долі Волині в останньому кровавому чвертьстолітті. Крім цього, зібраний матеріял буде мати історичну вартість.

Після використання, надіслані матеріяли будуть зберіжені в архіві Української Колегії св. Андрія, 259 Чорч Ев., Вінніпег, Ман., Канада, або на бажання повернуться їх авторам.

Просимо всіх Волинячок і Волиняків та всіх співжителів Волині, докласти багато зусиль, щоб кожна округа була якнайкраще заступлена матеріялом і всесторонно описана

Братство Прихильників Української

Науки

(Початок на стор. 2-й)

Всі ці функції українських патріотів дали матеріяльну підставу, а в першу чергу приміщення науковим установам НТШ та дали їм змогу буйно розвиватися.

На біжучі видавництва для НТШ вдалося здобувати українським послам до віденського парламенту та до галицького сейму поважні суми, які на передодні першої світової війни (1913) доходили до висоти 150 тисяч австрійських корон, що рівняється сумі 30 тисяч доларів, важкої вартості доларя в 1913 році. Так уміло українське громадянство вже тридцять п'ять літ тому заопікуватися українською наукою й дати їй змогу працювати для рідної культури.

Нині НТШ, по 76 літах своєї заслуженої праці, опинилося на вигнанні й не має даху над головою. Його бібліотека, що тепер відбудовується, архів, видання не мають власного кута. Оце справа, над якою мусть добре призадуматися українське громадянство в Америці, бо ж маємо в Америці українців багатших як Пелехін, Семиренько чи Чикаленко. Ніде на світі ніяка наука без княжих жертв громадянства існувати не може. Не буде могла теж існувати справжня українська наука, праця уміл вчених, згуртованих в нашій святині наук в „Науковому Товаристві ім. Шевченка, якщо на американській землі в недовгий час не найдуться українсько-американські наслідувачі Пелехина, Семиренька, Чикаленка, Дембичького та других. Американсько-українські заможні люди мають можливість перейти до історії української культури побіч тамтеш, як опікуни української науки. НТШ діставало давніше на біжучу свою наукову роботу

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

ПІТСБУРГ, ПА.

Листопадові Роковини.

Як кожного року, так і цього відправлено по наших Церквах з нагоди Листопадових Роковин панахида по поляглих Героях. Згадаємо окремо за панахиду в церкві Преч. Діви Марії в Мікізракс, де ново-зорований Український Пласт спорядив величаву символічну могили, а на ній два шаблі, кріс, тернєвий вінець з тризубом по середині та синьо-жовта стяжка з золотими написами: „Героям. Слава“ — Листопад 1918-1949 р. Вмашерування пластунів в одностроях та їх почесна сторожа на „струнку“ в час панахиди, зробили на присутніх помітне враження.

Старання відомої нашою громадянству Американсько-Української Молоді і філії Українського Конгресового Комітету на західну Пенсильванію влаштовано по полудні дня 13 листопада в салі Солджирс ендес Селлорс Меморіал Гола у Пітсбургу святочний концерт, який розпочато відпіванням американського гімну. Предсідник Американсько-Української Молоді, п. Дмитро Старощак, відкриває свято, зазначаючи, що „Листопадовий Чин це Українське Державне Свято, яке зродилося на вічну славу і добро України. Від

і опрацьована. За Вами слово у тій важливій для нас усіх справі.

Матеріали надсилайте до дня 1 квітня 1950 р. на адресу:

“Volyn” St. Andrew's College,
259 Church Avenue,
Winnipeg, Manitoba, Canada

За Ініціативний Гурток Волиняків міста Винниги: Іж. М. Бойко.

кіньмо сльози і смутку, казав бесідник, бо їх доволі Український Народ має на рідних землях під сучасну пору. Ми, українці, тут на вільній землі Вашингтона об'єднаємось всі як один для допомоги здійсненню того ідеалу, що його виразом є Листопадовий Зрив.

Молодецький мішаний хор вдатно під проводом п. Осипа Лупани відспівав п'ять пісень, з котрих до нового репертуару зачислити треба: „За Рідний Край“, „Україно Мати“, „Владико неба і землі“ Артемовського. Членам хору належить признання за їх труд у підготовці цього свята.

Три деклямації віддано з належним чуттям. Деклямували п-ні Кульчицька і п-ні Старощак. — Особливе враження викликав п. В. Двораківський, тут роджений, своїм молодечим запалом та відчуженням змісту самої поезії. Таких молодців — дай нам Боже якнайбільше. Любимці української публіки, це два брати Е. Торик і Р. Торик. Це наші гордоці. Вони відіграли з музичним чуттям Безкоровайного „Ой Місяцю“ і прелюдію Е-дур Баха. Захоплена публіка припустила їх до наддаків. Честь і Слава Батькам тих Синів! Високо-патріотичну і глибоко продуману промову виголосив прибувший скиталець д-р Луцький. Промова ця зробила сильне враження на всіх присутніх. Це був цілющий заступник, жива нова кров. На закінчення завбрав слово інж. В. Малевич і в імені Конгресового Комітету подякував присутнім за участь, а виконавцям концертної програми за труд. Фортепіанний супровід спочивав в руках досвідченої на-

шої молоденької піаністки, п-ни Дарчі Баган.

Свято закінчено відспіванням національного гімну. На салі привітних було понад 300. Як на одно репрезентативне Свято Пітсбурщини трохи замало.

Володимир Павлович.

ІОНГСТАВН, О.

Положення громади.

В Америку прибувають тепер нові імігранти. Думаю, що добре буде, для них і для нас, коли вони якнайскорше познаються громаді, в яких вони опинилися. Тому саме хочу згадати дещо про наше місто Іонгстаун, у стейті Огайо.

Іонгстаун має в дечому характер Пітсбурга, бо має багато сталевих фабрик і інших заводів. Тут хмародерів нема, зате є великий парк і цвітники. Населення 180,000, між ними різноманітне слов'янське. Таких людей спроваджували ще під час страйку в 1919 р. сталеві підприємства.

Самих українців нараховують тут до шости тисяч. Вони втримують дві церкви, українсько-католич. св. Троїці, при Вест Райен Стріт і українську православну, св. Петра й Павла, при Росел Етеню. Є три відділи Українського Народного Союзу, з них найбільший 230 від., який має свій дім при Френклін Евеню. Є теж два відділи Української Народної Помочі і по одному відділові Провидіння й У. Робітничого Союзу. Є ще сестринства й Материнський Клуб. З інших клубів треба згадати Український Політичний Клуб, зорганізований в 1927 р. Цей клуб започаткував український національний свята й Український День в парку Айдора. Дружимо (Докінчення на стор. 4-тій).

NEW YEAR'S EVE DANCE

at UKRAINIAN SITCH HALL

506-508 18th Avenue, Newark, N. J.

Saturday, December 31, 1949

9:00 p. m. to 3:00 a. m.

Music by PETER FELAK and his Orchestra.

Ticket - - - - - \$1.00 tax incl.

Спортивні Бєти:

ФУТБОЛЬНІ ТОВАРИСЬКІ ЗМАГАННЯ

ПОНЕДІЛОК, 26. ГРУДНЯ (DEC. 26) 1949

на HUNTS POINT STADIUM

163rd Street — Hunts Point Ave. — Randall Ave.

година 2:30 після полудня

У.С.Н. — ПРАГА АФН

Нью Йорк (Східний Футбольний Дистрикт) Нью Йорк (Національна Футбольна Ліга)

Змагання попередить продаждат молодих команд:

У.С.Н.резерва — ПРАГА АФН-В. дівчата. 12:30

У.С.Н.-юніори — ПРАГА АФН-юніори. 11:00

Долід до грици: Lexington Avenue Subway train marked Pelham Bay Line — to Hunts Point Ave. Station, at Hunts Point pay 2¢ transfer and take 163rd Street Crosstown Bus to Last Stop.

ТЕАТР-СТУДІЯ

під мистецьким керівництвом ПОСІПА ГІРНЯКА

В НЕДІЛЮ, 1. СІЧНЯ 1950

В ПІКЛІНІЙ САЛІ СВ. ЮРІЯ, 217 E. 6th ST. NEW YORK

Карло Гольдони:

„ГОСПОДИНЯ ЗАІЗДУ“

комедія на 3 дії — переклад М. Понеділка.

Постава — Олімпії Добровольської.

Оформлення сцени — Володимир Лисняк.

Початок у 8-мій год. вечора.

Квитки можна набути у: Крайніці „Наділ“, 76 E. 7th St.; Українська Кооператива, 76 E. 7th St.; Наш Базар п. Задорського, 151 Ave. A; і в день вистави у касі театру від 5 год. полудня.

ПІДРУЧНИК АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

ЮРІЯ ЛУЦЬКОГО

ФОНЕТИКА, ПРАВОПИС, СКЛАДНЯ, СЛОВОВТІР і т.д.

включаючи англо-український словник (понад 3,000 слів.

260 сторін. — Ціна \$3.00 за прим.

Замовлення пряз з належністю оплати до:

“SVOBODA” BOOK STORE

81-83 Grand Street (P. O. Box 348) Jersey City 3, N. J.

КОХЕН

Української Капелі Бандуристів ім. Тараса Шевченка

під мистецьким керівництвом ГРИГОРІЯ КИТАСТОГО

УВАГА! ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. І ОКОЛИЦЯ! УВАГА!

в четвер, 29-го грудня (December 29) 1949 р.

в TOWN HALL, Philadelphia, Pa.

УВАГА!

РАЧЕСТЕР, Н. Й. І ОКОЛИЦЯ!

УВАГА!

в середу, дня 4-го січня 1950, год. 8. ввечорі

В UKRAINIAN-AMERICAN CLUB

292 HUDSON AVE., ROCHESTER, N. Y.

Проситься Шановне Громадянство згаданих місцевостей і околиць у численну участь!

Classified Advertising

FOR CLASSIFIED ADS CALL:

Worth 2-3056
2-3057
2-3058

Передсвятчий Випродаж. Канделябри і прибори під \$37 вгору: Лампи і підставки Hurricane, Light & Shine, 367 E 76 St. (1st and 2nd Ave.) RE 7-6361. Підст. до ламп на ордер.

Делікатесен і 3 кімнати для купця. 282 Main St. East Orange, N. J. Знаменита Нагода.

Beautiful Mink Coat, 7/8 Length, Also 3/4 Length White Ermine, Size 12-16. Good condition. Tel. before noon or after 5. Owner TR 9-145.

Cadillac '47 "60" Special Sedan, Fully Equipped, Excellent condition. Private owner, Principals only. Highest Bids. SA 2-8963, 10-12 A. M.

Weehawken, N. J. 2516 Palisades Ave. 2 & 3 room Apt's, 10 minutes from Times Square. Union 3-1874

TO MFR'S OF WOOD PRODUCTS

If you have surplus orders for immediate processing and desire to sublet a portion of same or have any item that you may wish to have manufactured for your direct account, please contact us. We have a completely equipped wood working plant and are in position at this time to take on some additional items for steady production.

THE WHITE GATE FARMS, INC. Lumber Yard Mill and Factory. Tait St., So. Norwalk, Conn. Tel. 6-8535

No. Yonkers, N. Y. Large Living Room, Fire Place, 2 Bedrooms, Near Schools & Transportation. Call Owner. Bobbs Ferry 3-5632.

Cocker Spaniels Pups, blond and black, males and females. AKC registered, \$30 & \$35. CY 8-5310. Call all week.

BOXERS, MALE & FEMALE 6 Months, A.K.C. Reg. Champion Stock. Call Owner, Verona, N. J. 8-1321

РАДІО

ДІТРОИТ, МІШ.

Нові Українські Радіо-Авдіо

Микола Шустакевич, відомий український радіо-директор і коментатор, який разом з дружиною передавав в Діттроїт випродаж 17 років радіо-авдіо в українській мові, а за останній рік передавав українську недільну авдію в англійській мові, організував нові українські авдію. Ці авдію передаються на довгих хвилях зі станції WKMH в англійській мові кожної неділі від 10:00 до 11:00 рані і кожної п'ятниці від 9:00 до 9:30 у вечір. Після нового року буде додана з цієї самої

станції ще третя українська авдія в англійській мові кожної неділі від 9:00 до 9:30 у вечір. Крім цих авдію в англійській мові організується на запрошення станції нові авдію в українській мові, які передаватимуться на хвилях F.M. (Frequency Modulation) зі станції W.D.E.T. (Автомобільної Юні С.І.О.). Перші такі авдію значущі передавати що неділі з 25 грудня с. р. від години 11:30 до 12:00 в полудне. Цих авдію зможуть одержати слухачі тільки ті, що мають телевізійні приймачі з тасмою F.M., або котрі мають окремі приймачі на хвилі F.M.

БОСТОН, МАСС.

Український Чоловічий Хор

ЧЕТВЕРТИЙ КОНГРЕС АМЕРИКАНСЬКИХ УКРАЇНЦІВ

(Продовження зі стор. 2-го)

канського народу, закладаємо протест проти насильства над релігійними переконаннями українського народу. Ми протестуємо проти:

а) знищення та розв'язання УПА Церкви;
б) проти знищення насильством Української Греко-Католицької Церкви в Галичині, в Карпатській Україні та в Буковині;

в) проти систематичного та доцільного винищення української культури та винищення української інтелектуальної верстви.

Четвертий Конгрес Американських Українців апелює до українців розкритих по всьому світі, поза Советами, щоб: а) оживити українське релігійне життя кожен у Церкві свого віросповідання. Минувши вже безповоротно ті часи, коли релігійна інтелектуал вважався добром для простолюди, а не для нього. Вже перед війною ми мали в Західній Україні тисячі інтелектуалів, що не тільки публічно маніфестували свою релігійність, але й практикували її в своєму щоденному житті.

Ми маємо вже нині православних, для яких віра є серйозною справою та вони цікаві, щоб їх Церква православна була канонічна і згідна з канонами першого християнства. Активною релігійністю ми збудуємо нове українське життя поза Советами, що стане колись здоровим зерном відбудови українського релігійного духа на вільних українських землях.

б) Зогляду на існування двох віросповідань серед українського народу, ми визнаємо всіх українців до як найбільшої релігійної терпимості та пошанування віри брата українця, не залишаючи своїх релігійних переконань.

Бажаючи найуспішніше переконати англосакський світ про слушність української боротьби за визволення, ми найшвидше переконемо його, коли поставимо їм перед очі релігійні переслідування в Україні та наші бажання зберегти віру батьків.

Коли нині ми вже не маємо змоги впливати на життя на українських землях, коли ми за моря нині не маємо змоги боротися чи допомагати боротьбі українського народу на рідних землях за свободу віри по традиції наших батьків, коли ми не маємо змоги брати безпосередню участь в боротьбі за українську культуру, українську національну традицію та український спосіб життя, ми мусимо тут, на вільній американській землі, створити схоронище для українських церков, приблизити до української національної культури.

Американська земля є нині найбільшим на світі скупченням українців поза Советами. Тут ми маємо змогу створити духовний арсенал вільного українського релігійного життя, української культури. В пригойдний час, в час приходу нової світової кризи та заломання московської тиранії над великою частиною світу, на американських українців припаде обов'язок достарити з того духовного арсеналу українства людей та здорові українські ідеї для відбудови українського духа, скапеного кілька-десятиліття насильством червоної Москви. Ми віримо, що той час прийде і український народ відродить свого духа в дусі старих традицій предків — глибокої релігійності, зв'язків з демократичною Західною Європою та Америкою. Ми віримо в невимірність української національної душі.

3 ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

(Докінчення з 3-тої стор.).

гий, а це Горожанський Клуб, існує при українській католицькій парафії. Третій, Прогресивний Клуб, міститься на передмісті Стілтон. У громадні виступають два мішани хори: при католицькій церкві під управою Антона Когута, а при правосл. церкві під управою Степана Веселовського. Біжучого року правосл. церква набула місце на цвинтарі і площу проти церкви на забави й пікніки.

Там є навіллон серед гарних дерев. Окремо є дубовий ліс на пікніки у приватним посіданні підписаного. При обох парафіях є диточі школи для науки української мови, а недавно відкрито науку англійської мови для нових імігрантів при правосл. церкві. Незабаром буде готовий дім з великою залогою при католицькій громаді на Райен Ст. Українська громада, як цілість, була завжди жертволюбна і щедро обдаровувала Рідну Школу, Українських Інвалідів, і т. і., а тепер дає на скитальників.

Розвиток громади пізнати зі значного числа видних людей українського роду в місті. Є два лікарі-українці, один з них діяльний в міській поліції, два адвокати, один заступник прокуратора. При поліції є два патрольмени і один детектив українського роду. Всі вони гордяться українським походженням і знають українську мову. Є один студент міста, який після закінчення Колумбійського універ-

ситету виїхав до Парижа на дальні студії.

Маємо чимало українських підприємців - бізнесменів, які багато причиняються щедрими датками до збільшення фондів, збираних на різноманітні народні цілі.

Праця громади зазначається теж маніфестаціями, як от Листопадове Свято, яке цього року відбулося окремо в православної парафії, а окремо в католицькій. В обох святах взяли участь місцеві хори, а новоприбулі імігранти виступили як промовці або артистичні сили. Про 55-річний ювілей У. Н. Союзу були три дописи, тому тут нема потреби повторити його опису. Тому, що окремі святкування патрістичних днів не приносяться до сконсолідування народних сил, між людьми назріває думка, щоб уже тепер поробити підготовку до спільних свят в 1950 році.

Осип Венгжин.

В кожній українській хаті повинен знаходитися часопис „Свобода“.

ЩИРА ПОДЯКА.

Я, члениця Тов. Єдності, від 163 У. Н. Союзу, хочу висловити мою щирі і сердечну подяку як урядникам так і членам згаданого відділу та всім тим, що в тяжкій і довгій недугі, котра навістила мене, П. Річинського, приходили відвідувати його як вдома так і в шпиталі, потішали нас в нашій горю та допомагали чим могли.

З постійним напливом десятків листів з різних околиць від приятелів і знайомих, я не встиг відповісти всім на скору руку, щоби могла зложити подяку і дати знати, що мій муж вже виїхав зі шпиталю і зараз знаходиться вдома під ч. 1647 N. 7th St., Philadelphia 22, Pa.

Жена Френсес Річинська.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

Дня 14. грудня 1949 року помер у 55. році життя

ІВАН ВЛОХ, член відділу 383 У. Н. Союзу в Бріджпорт, Па.

Покійний родився в селі Остапів, пов. Скалат, Західна Україна. До Союзу вступив у 1935 році. Поглинув у смутку сина Михайла і дочку Євгенію, обоє подружжя, і 15 вивук.

Похорон відбувся 19. грудня з української католицької церкви св. Петра і Павла на цвинтарі св. Августина. — В. П. П.

І. Грозинський, секрет.

ЗА \$2.00 ВИСИЛАЄМО 5 КАЛЕНДАРІВ

„ПРАКТИЧНИЙ КАЛЕНДАР“

НА 1950 РІК

ВИДАННЯ ІВАНА ТИКТОРА

Він має 128 сторінок друку на гарному папері. Книжечка формат. На його зміст крім календаря останніх місяців 1949 р. і січня на 1950 р., складається ряд дієвих практичних і вартісних відомостей, як: Історія України в датах, — окремий розділ присвячений 35 річчю виступу УСС до боротьби з Москвою, зі стрілецькими піснями і нотами, — постійний календар, — лікарські поради, — міри і ваги, — поштові листи, — тепловір, — адреси українських установ і газет у цілому світі, — крім цього веселий куток і багато-багато інших практичних та цікавих новин.

В Календарі є доданий прекрасний образець з надписом: „МАРІС МАТИ БОЖА ЗАХИСТИ НАС НА ЧУЖИНІ“ ЦІНА КАЛЕНДАРЯ: в ЗДПА 1 в Канаді \$0.50.

Жадайте Практичного Календаря у всіх українських книгарнях або замовляйте його безпосередньо в нас:

Видавництво приміщене у Вінніпегу при 834½ Main St.

I. TYKTOR, PUBLISHER, P. O. Box 3597, Winnipeg, Man., Canada.

ДРУГИЙ ЮНІОННИЙ ПРО-ВІДНИК ДІСТАЄ ПОГРОЗУ.

Дім і гараж Джозефа Корен, голови Красної Морської Юнії, стереже поліція. Дім нахотиться в Франклін Сквер, на Лонг Айленд, під Нью Йорком. Хтось намалював на гаражі напис: „Смерть Коренові!“. Тому, що в минулому Ко-

рен завзято поборював комуністів у своїй юнії, є згоди, що це погроза комуністів. Корен зважує, що це сталося саме в дні, коли святковано 70 річчю народження Сталіна в Москві. Поліція дивується тільки що нова загроза появилася негайно потім, як у Діттроїті підложено бомбу в домі автомобільної юнії, на чолі якої стоїть Волтер Рутер.

ВЕЧІРНІ ОСВІТНІ КУРСИ В НЬО ЙОРКУ.

710 E. 9th St. (вівторок, п'ятниця, субота у вечірніх годинах)

оголошують вписи на зимовий квартал до відділів:

1) англійська мова для старших, 2) українська мова та історія для дітей, 3) українська література та історія для юнаків, 4) матуральний курс, 5) заочний матуральний курс.

Адреса для писем: Kysilewsky, 89 Clinton St., New York 2, N. Y.

ПОШУКУВАННЯ

Попукуку

ПІЛИПЯК ГРИНЬКА.

Писати до:

YURIJ PULYRIAK

Hrusey Koumerian

Rua Page 112, Sao Paulo, Brazil.

UKRAINSKYI KOVLEP

ІВАН СЯРЧИНСЬКИЙ

2928 Poplar St., Philadelphia, Pa.

Tel. St. 2-7602

З нагоди 30-річного існування

мого інтересу знижую ціну на 10

процентів на всі ювілейські товари,

як: зарученні перстені для

діваць, шлюбні обручки, годинни-

ки і все, що стосується шлюбу.

Український Трибул для жінок

і жінців. Всі товари гаран-

тують. — Українці, пам'ятайте на-

писати: СВІТЛО ДО СВОГО!

EVergreen 3-4416-4450

Maple Coal & Coke Co.

anthracite FUEL OIL

bituminous

OIL BURNERS

SALES & SERVICE

72-74 Box Street

BROOKLYN 22, N. Y.

Deliveries to Brooklyn, Queens

& Manhattan.

Українське підприємство

ФЕДЬКА КУДІАК

FLORIDA

Тепер багато людей приїждять

сюди купувати.

ДОМІ, ФАРМИ, БІЗНЕСА

Які маємо від \$5,000 до

\$200,000.

Не забудьте перше зайти до

свого брокера.

ІВАН ВОРОНА

Reg. Real Estate Broker

7595 North Miami Avenue

MIAMI 38, FLORIDA

Phone 7-6433

ЧИТАЙТЕ! ПЕРЕДПЛАЧУЙТЕ!

„КОМАР“

єдиний український ілюстрований двотижневий журнал гумору і сатири, що виходить 1 і 15. кожного місяця в Видавництві І. Тиктора. в Вінніпегу.

Річна передплата: \$3.00, а піврічна: \$1.75. ХТО „КОМАРА“ ЧИТАЄ ТОЙ ЖУРНИ НЕ ЗНАЄ

Замовлення слати на адресу:

„КОМАР“ (I. Tyktor, Publ.)

P. O. Box 3597, St. B. Winnipeg, Man., Canada

ІВАН КОВАЛЬЧУК

FUNERAL HOME

COMPLETELY AIRCONDITIONED

ЗАНИМАЄТЬСЯ ПОХОРОНАМИ

В СТЕПІ

NEW JERSEY

ЦІНИ ПРИСТУПНІ ДЛЯ ВСІХ

ОБСЛУГА ЧЕСНА І НАЙКРАЩА

У випадку смутку в родині

кличте як в день так і вночі:

JOHN KOWALCHUK

129 GRAND STREET,

cor. Warren Street

JERSEY CITY, 2, N. J.

Tel. BErgen 4-5131

ПАДІТЬ У ЛЕГКІЙ СТОС... КУПУЙТЕ СВОЇ БОНДИ ЧЕРЕ „ПЕЙРОЛ СЕВІНГ“!

В. Володимир Пархуць

український погребник

повідомляє, що відкрив об-

ширну і модерну

КАПЛИЦЮ

для обслуги похоронів по

найтанійшій ціні 150 дол.

Каплиця безплатно.

Кличте в день і вночі:

WOODROW W. PARCHUC

Funeral Director

Licensed New York & Connecticut

439 E. 5th St., New York City.

Tel.: ORegon 3-2057, або

Bigelow 3-3114

Comfortable air conditioned

Lytwyn & Lytwyn

UKRAINIAN

FUNERAL DIRECTORS

801 SPRINGFIELD AVENUE,

NEWARK, N. J.

and IRVINGTON, N. J.

Essex 5-5555

OUR SERVICES ARE AVAILABLE

ANYWHERE IN NEW JERSEY

ПЕТРО ПРЕМА

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

Занимається похоронами

в БРОК, БРОКЛІН, НЬО

YORK і ОКОЛИЦЯХ

129 EAST 7th STREET

NEW YORK CITY

Tel. ORchard 4-2568

BRANCH OFFICE & CHAPPEL

707 PROSPECT AVENUE

(cor. E. 155 St.)

Brook, N. Y.

Tel. MEtrose 6-5577

ІВАН БУНЬКО

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

заряджує погребом по \$150

іні так низький як

ОБСЛУГА НАЙКРАЩА.

JOHN BUNKO

Licensed Undertaker & Embalmer,

437 E. 5th ST., NEW YORK CITY.

Dignified funerals as low as \$150.

Telephone: GRamercy 7-7661.

Розпливаючися в радощах, що дістає сподівану поміч в новім могутнім союзникові, зі поспішав з Тарзаном до за-

городу, а за ними слідкував Гор. Вони доходили до буди, до якої один з печерних людей

заганяв звірину, подібну до гни. Занепокоений їхнім прихо-

дом, печерний чоловік занедав звичайну остерожність. Миттю звір кинувся на нього.

ТАРЗАН, ч. 2246. Слуга в небезпечі.